

LÁRMA

A tér lakói elviszik a teret amin állnak — körben — szanaszét — zöld köpeny alatt — mennek — elmennek és mondják — ősz — géppel és kézzel gyúrt terünk — nincs lehetetlen — van szó — van idő és tér — sárga virág — az időről van szó — lekésem gondolataimat — terek rebbennek — útszéli csúfságok — hangyák vigasztalását söpörjük — idézem — űr a zűrzavaros tócsában — keresem roppant elejét — tudjátok sok minden kimarad — a szagok — a nagy teknős koncentrációs pólyában — nem akármelyik nyuszi — ezen a levegőn — a miénk — lehet hogy ezt csak írom — géppel és késsel írt idő — pincékben dokumentált hazugság — sárga folt — száz meg száz között sárga — én majd közelebb kerülök gondolataimhoz — hogy izzó legyek és erős mint a kőd — egyedül — ha hiányoztunk egymásnak volt terünk — egymáshoz gurultunk — veszett időkbén — elefánt — él akár a ritkított bokor — ő itt egy profil — szólított — csak viszik tovább szilárd talpalójkukat — hozzád — dombonváró — féltve ölembé szaladó fekete gubanc — sárga folt — beszélgessünk virágzó játszótéren.

Nem kivételes eset, amikor figyelmemet maga a papír köti le, kezemben az írószerszám lassúsága, gondolataim, egy különös dialógus, koncentráció. Nem tudom, hol kezdődik, jóllehet még álmomban, és akkor sem szakad meg, ha rutinos mozdulatokkal mondjuk, kávéfőzők, esetleg rábukkanok magamra és a már megszokott dialógusra. Megszakítás nélkül ugyan, mégis más dolgok válnak a dialógus tárgyává. Apró igazságok, s mintha valami egészen új jelenet lenne, gyerekes rajongás fog el, ki tudja, hányadszor és nem is utoljára. Szökéseim az állatvilágba rövidek, nem alakul ki a kaland, csupán a legkülönbözőbb állatok sora áll elém és ezek színei, sziluettjei. A színek és sziluettek rövid időn belül megválnak formáiktól, körvonalaik elmosódnak, vagy más alakot öltenek, hihetetlen gyorsasággal felszabadulnak, felerősödnek a vakító színek szimultán víziójáig, különböző fokozatokon, periódusokon jutnak el extázisukig. Ez a vadul keveredő, majdnem örvöngő vízió sokszor zavar (jobban, mint — mondjuk — a körülöttem levő tárgyak víziója egy más dialógusban). A zavar valószínűleg azért keletkezik, mert ezek gyorsabbak gondolataimnál, és nincs elegendő időm minden egyes változás érzékelésére. Az összhang hiányos, és nincs befejezés, szakadás keletkezik, aminek csaknem kivétel nélkül egy kérdőjel az oka, a »hogyan is gondoljam végig« kérdés jele és a hiábavaló próbálkozás, hogy arra válaszoljak. Megtörtént már, hogy össze-vissza mászkálok, nem találva amit keresek, mire újra visszatér egy-egy már álló kép a viharból.

Példák:

»Késő délután a vonatban«

Itt a folyton cserélődő utasok arcát, ráncait, vonásait, a paraszt-ság szimbólumait böngészgettem. A vonat jó helynek bizonyult, mivel az arcok nem merevek, és a gyorsan változó árnyékok széles skálája kizárja a koncentráció oszlását.

Jelenetek:

— A földművesek és lakatosok repedezett ujjai közt, parazsukkal a tenyérbe forduló csikkek.

— Az út menti ártézi kutak, itatók képe, a körülöttük álló emberek, állatok, amíg a vonat elhalad.

Az árnyékok szimmetriájának esetenkénti törvényszerűsége« stb.

Összegezve egy relatív múlás dialógusait, pl. a geometriai alakok térben való elhelyezkedését, olyan idő következik, amelyben a személyiség kialakulása (az én kapcsolatam a témával) szélesebb keretekbe jut. Ilyenkor hiányzik az aktív munka, a téma kidolgozása, leírás, vagy mint egy film visszapergetése és újrafilmezése, hogy az alkotás, a szöveg, a film vagy egy vastömb, egy-egy hiányos, de megfogható kép megfogható szimbóluma. A leírás esetében a hiányérzet végigvonul a szövegen és elválasztja azt a képtől. Igaz, bennem a két elem az írás pillanatában újból összefolyik, de ez már nem ugyanaz az élmény számomra. Ugyanez a helyzet az újraolvasáskor. Azonban, ha egy harmadik személyről van szó, az újraolvasáskor úgy rémlik, lapos a kötőjeles mondanivaló. Mikor az elolvasás megtörtént (közben kétségtelenül szubjektivizált, kitör a vita. Hány tévedés ne essen, szükséges a hiány meghatározása. Ez az »úr« ... Már a második kötőjelnél jelentkezik, s később intenzitása variál, helyenként fokozódik. Megemlítem, hogy tekintet nélkül az intenzitásra, ami egyénileg változik, a kötőjel nem mindig kötőjelet helyettesít, néhol vesszőt, máshol pontot vagy ismétlést. A témával kapcsolatos mondanivalót nem lehet elválasztani magától a témától, ahelyett néhány töredék:

»— ahol a nyugalom mégis ugyanazon a helyen van — még kimész és visszajössz — elrontod — ott piros pettyes éned van — félsz kimondani — bűdös krokodilustojás — körülnézel — örülsz — ugye örülsz a kézmosásnak is —«

»— az idő és tér kapcsolatából — velem csak a múlás találkozik — levelek egy jégcsapot a ház előtt — többségem testbe fül — absztrakt figurákká válik — a jégcsap — olyan nem jól ülök nem tudom hova tenni lábamat — a napsütés nagy élmény — hideg kövön ülök — skorpiók tánca — látnom kell az árnyékomat — a szél színét — a hátam már tenget — már drapp fehér tenger —«

Az elolvasás után nekem már nincs mit mondanom. Az úr kettős cél az olvasó részére. Cél mint szabad tér (hasonlatok, összefüggések, befejezések stb.) és cél mint játék (az úr mint univerzális játékszer).

Ha abból indulunk ki, hogy minden embernek megvan a lehetősége, hogy szabad asszociációkkal rendelkezzen, akkor a cél elérése sem lehetetlen, sőt biztosan célhoz vezet.

— Egy fogalom olyan lármát csap mint a szabadság szimbólumának valamelyik megoldása — ülök villogó szemem tojáshunyor sunyiságán — pihent agy — kusza sorok egy újságpapír margóján — a marha — valami történni fog — szarvai közt — egy szuszra — kitódul belőlem a kő.

KÉT KOSÁR

I.

Játszani kell
kell egy doboz
egy hajszál
egy jóízű cseresznye
a kilincseket sokáig kell dörzsölni
keverni
felülni rájuk
utazni
szűrőkön keresztül kell születni
mezei szűz fátylakat lebegtetni
fehér lovakon szünni
eliszaposodott neveket kell

[választani]

ritkán
fehéren feketén
kerülni kell az igazit
kerülni kell bármit
villamos kell
kirándulás
tessék kiszállni
irigy drótgubancok árnyéka
sírni kell
játszani kell
létrák erdei tisztása

II.

csend itt fekszem egyedül
a könyvek mélyén
ibolyaszínű ősz szélén
csikozott falak és
száraz álmok porán
kimegyek bejövök és találkozunk
mi gyönyörű mesék vagyunk
író kezek puha gyermekei
te vagy társam a tárgy
a nagy télikörte és sok
sok vonat dübörgő fényképe
hallucinációk ideje ez
egy hiány szárazságának
nyugtató álma
majd történik valami
körülnézünk
örülünk a kézmosásnak is
sohasem lesz vége
hulla báb édes testünk
nyúlik el az időben
hullám vagyunk
a falak síkolya
öt perccel gondolatom előtt
nem emlékszem
hullám
talán csend volt
csillogás egész nap